

Europski fond za prilagodbu globalizaciji

Solidarnost suočena
s promjenama

Europski fond za prilagodbu globalizaciji (EGF) pruža potporu radnicima koji su izgubili posao uslijed negativnih učinaka globalizacije. Nakon zatvaranja velikog poduzeća ili preseljenja proizvodnje izvan Europske unije (EU) ovaj Fond im pomaže u što bržem pronalasku drugog posla. Države članice također se mogu obratiti Fondu kako bi pomogle radnicima koji su postali višak zbog globalne financijske i gospodarske krize, a koja je uzrokovala gubitak od gotovo 4,5 milijuna radnih mjesta u Europi u razdoblju između prvog kvartala 2008. i prvog kvartala 2013., posebice u području proizvodnje i građevinarstva.

EGF je od uspostave 2007. godine prilagođen nekoliko puta. Ipak, cilj je ostao isti: **izraziti solidarnost EU-a s radnicima na koje su**

utjecala masovna otpuštanja, a čiji su otkazi bili uzrokovani promjenama u svjetskim trgovinskim obrascima. Fond ovim radnicima pomaže u pronalaženju novih radnih mjesta poboljšavanjem zapošljivosti radnika koji su postali višak, a posebice niskokvalificiranim radnicima i tražiteljima posla u nepovoljnom položaju.

Do danas je 30 000 korisnika diljem EU-a primilo sufinanciranje iz EGF-a u vrijednosti od gotovo 135 milijuna eura. Otprilike polovica radnika koji su pristupili inicijativama EGF-a pronašlo je nove poslove ili je pokrenulo vlastiti posao. Prijave za Fond obuhvaćaju gotovo 40 raznovrsnih sektora, od automobilske industrije, sektora elektroničke opreme, izdavaštva, maloprodaje i tekstila.

Mjere potpore

EGF, posebni instrument koji nije sastavni dio Višegodišnjeg financijskog okvira EU-a, ima maksimalni godišnji proračun od 150 milijuna eura za razdoblje 2014. – 2020. Pruža vremenski ograničenu potporu za paket personaliziranih mjera pomoći koje uključuju prilagođeno traženje poslova, zbrinjavanje tehnološkog viška ili (pre)kvalifikaciju. Ove se mjere primjenjuju zajedno s projektima koji traju najviše dvije godine, a tim projektima upravljaju nacionalna i regionalna tijela te ih ona i provode.

EGF pokriva 60% troškova projekata osmišljenih kako bi pomogli radnicima koji su postali višak da pronađu novi posao ili pokrenu vlastiti posao. Države članice upravljaju sredstvima iz EGF-a i aktivnostima koje proizlaze iz njih.

U pravilu, EGF se može iskoristiti samo ako je više od 500 radnika postalo višak u jednom poduzeću, uključujući njegove dobavljače i daljnje proizvođače. Također se može aktivirati ako je više od 500 radnika otpušteno u određenom sektoru u jednoj ili više susjednih regija. Fond ujedno podupire područja koja se bore s naglo povećanim brojem mladih tražitelja posla.

EGF u brojevima

- Najveći godišnji iznos je 150 milijuna eura
- Gotovo 120 prijava dolazi iz 20 država EU-a
- Od 2007. do kraja 2013. godine zatražena su 492 milijuna eura za pomoć više od 106 000 radnika
- Prijave po kriterijima: kriza (64), trgovina (53)
- Prosječna pomoć iz EGF-a po radniku 2012. godine: 8 670 eura

(Europska komisija, prosinac 2013.)

Nove krizom potaknute mjere

Europsko zapošljavanje doživjelo je velik pad nakon gospodarske krize 2008. godine. Najveći gubici zabilježeni su u sektoru proizvodnje (4,5 milijuna radnih mjesta), građevinarstva (oko 3,7 milijuna), poljoprivrede (više od milijun), maloprodaje (oko 900 000) i javne uprave (oko 500 000).

Zbog ovog gospodarskog pada pravila izvornog EGF-a (2007. – 2013.) izmijenjena su 2009. Cilj je također bio pomoći radnicima koji su postali višak kao posljedica krize, olakšavajući im što brži povratak u sustav zapošljavanja putem projekata poput sufinanciranog osposobljavanja ili zapošljavanja.

Stopa sufinanciranja EU-a povećana je s 50% na 65% do kraja 2011. kao posebni „kriterij vezan uz krizu” za neočekivani iznenadni tehnološki višak. Pokrivanjem „radnika koji su postali višak kao izravni rezultat globalne financijske i gospodarske krize” ovaj je kriterij uvelike povećao broj prijava za potpore iz EGF-a s 15 (u razdoblju siječanj 2007. – travanj 2009.) na 79 (u razdoblju svibanj 2009. – prosinac 2011.). Do kraja prosinca 2013. većina prijava za potporu iz EGF-a napravljena je u sklopu kriterija vezanog uz krizu (64) naspram kriterija vezanog uz „trgovinu” (53). Izmijenjeni oblik kriterija uveden je u Fond za razdoblje 2014. – 2020.

U okviru stalnih promjena, prag prihvatljivosti prijava za EGF smanjen je 2009. godine s 1 000 na 500 radnika koji su postali višak u nekom sektoru, regiji ili poduzeću, a potpora iz EGF-a produljena je s 12 mjeseci na 24.

Kako EGF donosi vrijednost

- Osigurava sredstva EU-a za suočavanje s brzim gospodarskim promjenama
- Nadilazi mehanizme državnih potpora za radnike iz masovnih otpuštanja
- Spaja dionike i objedinjava resurse

- Može financirati mjere prilagođene posebnim potrebama radnika, njihovim vještinama ili očekivanjima

Koje potpore EGF može pružiti

Sredstva EGF-a mogu se usmjeravati prema onima koji izgube posao u masovnom otpuštanju kao tehnološki višak. Međutim, sredstva iz EGF-a ne mogu se koristiti za održavanje poslovanja tvrtke, modernizaciju ili strukturne prilagodbe.

EGF može sufinancirati projekte koji obuhvaćaju mjere poput: **pomoći u potrazi za poslom, usluga profesionalne orijentacije; obrazovanja, osposobljavanja i prekvalifikacije; mentorstva i savjetovanja; poduzetništva i osnivanja poduzeća.** Također osigurava **naknade za osposobljavanje, mobilnost/premještaj, dnevnice ili slične potpore.** S druge strane, EGF ne sufinancira mjere socijalne zaštite, primjerice mirovine i naknade za nezaposlenost.

EGF može samo sufinancirati aktivne mjere za zapošljavanje kako bi pomogao višku radnika pri povratku u sustav zapošljavanja.

nja. Također može financirati „provedbene aktivnosti” neke države članice – poput aktivnosti pripreme, informiranja, promidžbe i kontrole za korištenje sredstava. Prilikom izrade paketa potpore, države članice moraju razmotriti profil radnika, njihovo iskustvo i razinu obrazovanja, a ujedno i njihovu sposobnost za mobilnošću te trenutne/očekivane mogućnosti zapošljavanja u određenoj regiji.

Nadopunjavanje drugih programa EU-a

Financijski doprinosi EGF-a nadopunjuju mjere potpore dostupne za korisnike fondova EU-a i drugih politika i programa EU-a. Posebice pruža radnicima jednokratne i konačne individualne potpore, obuhvaćajući aktivne mjere za zapošljavanje kako bi povećali svoju zapošljivost i osigurali brzu ponovnu integraciju u sustav zapošljavanja. EGF je stoga drugačiji od Europskog socijalnog fonda (ESF), ali ga nadopunjuje; a ESF – poput Europskih strukturnih i investicijskih fondova općenito – ima strateški dugoročnu perspektivu putem aktivnosti poput cjeloživotnog obrazovanja.

Ovisno o regionalnoj i nacionalnoj situaciji, EGF se može koristiti uz ESF. U belgijskim regijama Limburg, West-Vlaanderen i Oost-Vlaanderen,

EGF je nadopunio savezna i regionalna sredstva te sredstva iz ESF-a pružanjem osposobljavanja otpuštenim radnicima u tekstilnom sektoru. U Španjolskoj, Galiciji i Castilli la Mancha, EGF je osnovao timove za usmjeravanje pojedinaca i na taj način osigurao pružanje prilagođenijih i fleksibilnijih potpora radnicima koji su postali viškovi, a što ne bi bilo moguće u sklopu ESF-a.

Što je novo u EGF-u za razdoblje 2014. – 2020.?

EGF se nastavlja za Višegodišnji financijski okvir EU-a od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020. Kao i prije, pružat će posebnu, jednokratnu potporu radnicima otpuštenima kao posljedica velikih strukturnih promjena uslijed globalizacije te će i dalje pomagati državama članicama u rješavanju problema nezaposlenosti u ovim slučajevima.

U siječnju 2014. **sufinanciranje EU-a u EGF-u povećano je s 50% na 60%**. Međutim, cjelokupno financiranje EGF-a na godišnjoj razini iznosi najviše 150 milijuna eura, naspram prijašnjih 500 milijuna eura.

EGF za razdoblje 2014. – 2020. obuhvaća nekoliko inovativnih elemenata. Na prim-

jer, kategorije radnika koje mogu imati koristi od Fonda proširene su i uključuju samozaposlene, privremeno i stalno zaposlene radnike. Osim globalizacije, **intervencijski kriteriji sada obuhvaćaju globalne financijske i gospodarske krize.**

Štoviše, do kraja 2017. i pod određenim uvjetima, mlade osobe koje nisu zaposlene, ne obrazuju se ni osposobljavaju (NEET) u područjima s visokom stopom nezaposlenosti mladih mogu dobiti jednaki broj potpora iz EGF-a kao i radnici koji primaju potpore u tim područjima.

Kao i ranije, sa sufinanciranjem iz EGF-a, države članice moraju osmisлити „koordinirani paket personaliziranih usluga” (uključujući prilagođeno osposobljavanje ili prekvalifikaciju, posebne vremenski ograničene mjere poput traženja posla ili naknada za mobilnost) kako bi ciljani korisnici ostali na tržištu rada i pronašli novi posao ili pokrenuli vlastiti. Posebni je naglasak na pomaganje osobama u nepovoljnom položaju, starijima i mladim nezaposlenima u pronalasku posla.

Pravila o intervencijskim kriterijima iz EGF-a, prihvatljivim korisnicima, prihvatljivim prijavama, mjerama, itd., određena su u Uredbi

o EGF-u za razbolje 2014. – 2020., a koja stavlja izvan snage izvorni zakonodavni akt iz 2006. godine.

Putovi prema ponovnom zapošljavanju: EGF na djelu

Nakon 25 godina u španjolskom tekstilnom sektoru, **Jorge Bolufer** postao je višak. Iskoristio je potporu EGF-a dostupnu bivšim tekstilnim radnicima u Valenciji, uključujući i tečaj o poduzetništvu, te je u lipnju 2012.

godine otvorio pekaru u mjestu L'Alcúdia de Crespins. U roku od dvije godine njegov se posao sve više razvijao. „Ustajem svaki dan u 5 sati i otvaram pekaru u 7 sati ujutro do navečer, a ponekad radim i nedjeljom ako je potrebno”, rekao je. „Ali sve to se isplati i jako sam ponosan što sam prihvatio ovaj izazov i osigurao uspješno poslovanje.”

Kada je u listopadu 2011. **Thomas Phelan** izgubio posao u TalkTalku, kao jedan od 575 zaposlenika u irskom pozivnom centru ovog telekomunikacijskog poduzeća, osnovao je Udrugu za radnike otpuštene kao višak iz TalkTalka u Waterfordu (Waterford TalkTalk Redundant Workers Association) i odigrao ključnu ulogu u prijavi za pomoć iz EU-a u sklopu EGF-a. To je dovelo do pokretanja niza novih mjera za aktiviranje radne snage. Primjerice, u sklopu mjera je bila i financijska pomoć za pomaganje radnicima pri povratku na redovni ili izvanredni studij, posebice na diplomski studij

farmacije u waterfordskom Institutu za tehnologiju, uz povezani modul koji vodi ka magistarskom stupnju u tom području. Kao priznanje njegovom studiranju na tom institutu i pružanju potpore bivšim kolegama, gospodin Phelan je primio nagradu „AIB student godine 2013. – 2014.” Znanstvenog fakulteta.

Više od 70% radne snage u TalkTalku imalo je koristi iz niza potpora iz EGF-a. Osim jačanja vještina putem obrazovanja i osposobljavanja, nekoliko je radnika pokrenulo vlastiti posao.

Pregled prijava za EGF do 31. prosinca 2012. (Uredba o EGF-u 2007. – 2013.)

po državi članici i vrsti prijave (kriteriji iz članka 1.)

Država članica	Članak 1.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	Broj prijava		Ciljani radnici		Zatražena sredstva iz EGF-a, u milijunima eura	
BE	kriza	0	0	0	1	0	0	0	1	7	2834	6885	9,6	26,0
	trgovina	0	0	2	0	0	0	4	6		4051		16,4	
BG	kriza	0	0	1	0	0	0	0	1	1	643	643	1,1	1,1
	trgovina	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
CZ	kriza	0	0	0	1	0	0	0	1	1	460	460	0,3	0,3
	trgovina	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
DK	kriza	0	0	2	2	1	0	0	5	10	3600	6234	38,3	63,7
	trgovina	0	0	0	2	1	2	0	5		2634		25,4	
DE	kriza	0	0	0	1	1	0	0	2	7	1959	11349	12,7	44,8
	trgovina	1	0	2	0	0	1	1	5		9390		32,2	
IE	kriza	0	0	3	3	0	0	0	6	7	9835	10267	60,6	63,3
	trgovina	0	0	0	0	0	1	0	1		432		2,7	
EL	kriza	0	0	0	0	1	0	0	1	1	642	642	2,9	2,9
	trgovina	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
ES	kriza	0	0	2	3	4	0	0	9	19	7448	13736	20,6	46,9
	trgovina	0	3	0	2	1	1	3	10		6288		26,4	
FR	kriza	0	0	1	1	0	0	0	2	4	5671	8478	36,4	61,8
	trgovina	1	0	0	0	0	0	1	2		2807		25,4	
IT	kriza	0	0	0	0	6	0	0	6	12	4630	12741	18,7	59,5
	trgovina	3	1	0	0	0	2	0	6		8111		40,8	
LT	kriza	0	0	4	0	0	0	0	4	5	2413	3013	2,6	2,9
	trgovina	0	1	0	0	0	0	0	1		600		0,3	

Država članica	Članak 1.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	Broj prijava		Ciljani radnici		Zatražena sredstva iz EGF-a, u milijunima eura	
MT	kriza	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	675	0,0	0,7
	trgovina	1	0	0	0	0	0	0	1		675		0,7	
NL	kriza	0	0	7	5	2	0	0	14	16	6 921	8 554	23,7	28,8
	trgovina	0	0	0	1	0	0	1	2		1 633		5,1	
AT	kriza	0	0	1	1	2	0	0	4	7	1 608	2 202	22,8	32,5
	trgovina	0	0	0	1	1	0	1	3		594		9,6	
PL	kriza	0	0	0	3	0	0	0	3	5	979	1 806	1,2	2,6
	trgovina	0	0	0	0	0	0	2	2		827		1,4	
PT	kriza	0	0	1	1	1	0	0	3	5	2 245	4 367	5,4	8,6
	trgovina	1	0	1	0	0	0	0	2		2 122		3,3	
RO	kriza	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2 416	0,0	6,5
	trgovina	0	0	0	0	1	1	0	2		2 416		6,5	
SI	kriza	0	0	0	1	0	0	0	1	1	2 554	2 554	2,2	2,2
	trgovina	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
FI	kriza	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	5 634	0,0	17,2
	trgovina	1	0	0	0	0	1	1	3		5 634		17,2	
SE	kriza	0	0	1	0	0	0	0	1	3	1 500	3 550	9,8	19,6
	trgovina	0	0	0	0	1	1	0	2		2 050		9,8	
Ukupno 20 DČ	kriza	0	0	23	23	18	0	0	64	117	55 942	106 206	268,9	491,9
	trgovina	8	5	5	6	5	10	14	53		50 264		223,0	

Neki se brojevi ne prikazuju točno zbog zaokruživanja iznosa

1) Tablica prikazuje stanje na dan 31.12.2013.

2) Privremeno odstupanje kojim se proširuje opseg EGF-a na globalnu financijsku i gospodarsku krizu i povećava sufinanciranje iz EGF-a na 65 % ukupnih troškova, a koje se primjenjuje na prijave zaprimljene od 1. svibnja 2009. do 30. prosinca 2011. (Uredba (EZ) br. 546/2009 kojom se izmjenjuje Uredba (EZ) br. 1927/2006 (SL L 167, 29.6.2009.))

3) Jedna od poslanih prijava (EGF/2009/022 BS/Kremikovtsi) nije bila prihvatljiva (SEC(2010) 993 konačna verzija od 30.5.2010.).

4) Jedanaest prijava koje su države članice povukle nije uključeno u statistiku.

5) Do 31.12.2013. osam država članica još se nisu prijavile za potporu iz EGF-a. Estonija, Cipar, Latvija, Luksemburg, Mađarska, Slovačka, Ujedinjena Kraljevina, kao i Hrvatska (koja je postala članicom EU-a 1. srpnja 2013.).

Zapošljavanje diljem Europe je u padu kao posljedica učinaka globalizacije i financijske i gospodarske krize na svjetskoj razini. U ovom letku ćete pronaći informacije u Europskom fondu za prilagodbu globalizaciji (EGF) koji sufinancira potpore radnicima EU-a koji su izgubili posao uslijed zatvaranja velikog poduzeća, velikih otpuštanja radnika ili zbog preseljenja proizvodnje u nekom sektoru izvan EU-a. Cilj personaliziranih mjera pomoći, kanaliziranih putem regionalnih i nacionalnih tijela, jest pomoći onima kojima se odobre potpore iz EGF-a u pronalasku drugog zaposlenja ili pokretanju vlastitog posla.

Možete preuzeti naše publikacije ili se besplatno pretplatiti na stranici

<http://ec.europa.eu/social/publications>

Ako želite primati redovite obavijesti o Općoj upravi za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje prijavite se za primanje besplatnih e-novosti Social Europe na

<http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>

<https://www.facebook.com/socialeurope>

https://twitter.com/EU_Social

Ured za publikacije

Fotografije na naslovnici: iStockphoto

Za svaku uporabu ili umnožavanje fotografija za koje nositelj autorskih prava nije Europska unija, dopuštenje treba zatražiti izravno od nositelja autorskih prava.

© Europska unija, 2015

Umnožavanje je dopušteno uz uvjet da se navede izvor.

ISBN 978-92-79-39515-4 (pdf)

doi:10.2767/37345 (pdf)